

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

FORENING & MUSEUM

Medlemsblad for Helsingør Museumsforening Nr. 1 1994

Strandgade 91, -kun begyndelsen?

Helsingør er berømt over det ganske land og helt udenfor grænserne for sin smukke og velbevarede bykerne. Pragtfulde huse side om side, der er opført for en del af den rigdom, som Øresundstolden bragte byens borgere. I modsætning til nabobyen Helsingborg, har Helsingør nemlig ikke siden haft råd til at rive alt det gamle bras ned og bygge nyt og stort. Heldigvis, siger vi vel alle i dag, hvor vor Kommune pietetsfuldt har søgt at restaurere så mange som muligt af byens gamle huse. Mange af de tusinder, der besøger Helsingør, og sandelig også byens egne borgere, bør imidlertid kunne forvente at opleve mere end den arkitektoniske del af kulturhistorien. Hvordan så der egentlig ud i disse gamle huse, dengang de ikke var gamle? Hvordan levede man i husene? Dette svar kan allerbedst gives af husene selv - med museernes hjælp. Folk må have mulighed for at komme ind i nogle af byens gamle huse; færgemandens lille rønne, købmandens butik, håndværkerens bolig og værksted og den rige skibsklarerers hus. Med erhvervelsen af Strandgade 91, takket være restauratør Søren Fisker, bliver besøget hos sundtoldstidens skibsklarerer snart en realitet. Den gamle butik fra 1820'erne åbner atter og skibsklarererens kontor og skipperstue bliver igen en del af byens liv. Bryggeriet i sidebygningen kommer ganske vist ikke igen (her grundlagdes Wiibroe) men en af byens hedengangne håndværksvirksomheder vil blive genoplivet her. Gården vil atter syde af liv, og hejsekvisten vil komme i funktion. På længere sigt vil man måske kunne besøge skibsklarereren privat og se skipperherberget på øverste etage. Og så har vi lov til at tro, at Strandgade 91 kun er begyndelsen på en rigtig unik turistattraktion. Strandgades østlige ende har nemlig mere at byde på. Landets næst-ældste apotek i Strandgade 77-79 er så velbevaret, at det vil kunne blive næste skud på stammen. Marstrands skibsprovianteringsforretning kan følge efter, hvis ejeren lader sig inspirere. Borgerkrogen, Simon Unna og Helsingør Vinkompagni passer allerede fint ind i sammenhængen. Og for enden har vi havnen og Kronborg. Strandgade 91 kan meget vel blive den lille brik i det store spil, der skal til for at sætte gang i markedsføringen af Helsingør som en kulturhistorisk perle, der ikke findes magen til. Samtidig kan vi give byens handlende - på begge sider af skranken - den kulturhistoriske oplevelse med i købet, som de ikke får i andre provinsbyer.

LBM

Redaktion

Birger Mikkelsen
(Ansvarshavende)
Kenno Pedersen
Lars Bjørn Madsen
Tryk: A-print, Espergærde

Stof til
Forening og Museum,
der udkommer med
4 numre om året,
modtages meget
gerne og bedes
indsendt til
Helsingør
Museumsforening,
Hestemøllestræde 1
3000 Helsingør.

Indhold

Laurits
Pedersen:
Ved Byfogdens
Stræde 4
T. Bill-Jessen:
Et Maleri fra Sct.
Olai Kirke
Eva
Deichmann:
Om et par krigeriske
vejnavne og d' herrer
Smith og Munck.
Generalforsamling
den 23. marts

Ved Byfogdens Stræde

af † Laurits Pedersen

4. Fyrforvalterens Gaard

Efter en lille pause fortsætter vi nu Helsingør-historikeren, overlærer Laurits Pedersens artikelserie »Ved Byfogdens Stræde«. Sidste afsnit bragtes i Forening & Museum nr. 3, 1993.

Vender vi os nu til den anden Side af Byfogdens Stræde, da har vi her bevaret en Gaard, Stengade 42. (Harald Hansens Eftflg. Konsul Arvid Andersen), hvis ældste Del (ved Porten mod Stengade) antagelig kan føres tilbage til Christian IV.'s Tid.

Dens Længde mod Stengade er c. 32 Al. Men dette viser, at her er ikke Tale om een, men om to Gaardes Bredde, Hjørnehuset tog c. 14 Al. og Gaarden bagved godt 17. Al. af Bredden. Jordsmonnet tilhørte ligesom den anden Side af Strædet St. Olai Kirke, og Jordskylden var ligesom dennes skænket til en Præst, og først ved dennes Død 1568 faar man Rede paa Ejerne.

Der fandtes da en Række Smaahuse i Strædet, af hvilke det paa Hjørnet mod Strandgade tilhørte den førnævnte Adrian, der var Kannegieter (d.e. Kandestøber).

Hjørnet mod Stengade tilhørte Hans Tarning, der var Skomager og 1568 Oldermænd for Skomagerlavet. Hans Efterfølger i Hus og Ægteskab hed Anders Olsen, men fik efter sin Formand ogsaa Navnet Tarning. 1593 kom Huset i Borgmester Gudmand Nielsens Eje, der samtidig fik de tre Smaaboliger midt i Strædet, som forud tilhører en Person, der kun betegnes som »salig Jørgen Tømmermands Søn Jørgen«. Gudmand Nielsen købte 1598 Jorden af Kirken, og der svares da ikke længere Jordskyld, hvorfor Ejerforholdene bliver vanskeligere at udrede.

Fyrforvalter Jens Pedersen Grove rykker 1623 ind i Nabogaarden, senere, faar han Hjørnehuset med, men der gaar endnu en Tid, inden de to Huse bygges sammen til det nuværende Nr. 42 paa Stengade.

Medens der kun var Smaahuse i Strædet, laa der bag dette op imod det nuværende Nr. 40 en Gaard, der strakte sig helt igennem ned til Strandgade. Denne Gaard ejedes 1568 af Rasmus Laursen Skriver, mulig en Broder til den senere Borgmester Frands Laursen Skriver. Han sælger i 1573 Gaarden til Raadmand, senere Tol-

Fyrforvalter Jens Pedersen Grove. Udsnit af maleri fra hans epitafium i St. Olai Kirke.

der David Hansen. Ved dennes Død 1597 - hans Epitafium med Familiebilledet hænges endnu i St. Olai Kirke - arvedes Gaarden af Hans Pedersen Spøremager, der giftede sig med Enken. Han var ogsaa af fornem Familie, Søn af Borgmester Peder Jensen Spøremager i Malmø. 1607 gaar Gaarden over til Bager Rasmus Pedersen Holst, Søn af Raadmand Peder Olufsen Holst, og 1623 til Jens Pedersen Grove, der var Kongens Fyrforvalter, som bestyrede alle de Fyr, »som i de danske Strømme holdes«, og iøvrigt gav det danske Fyrvæsen en mere moderne Skikkelse, idet han indførte Vippelyret. Som nævnt er det antagelig ogsaa ham, der har opført de ældste Partier af den Bygning, der nu staar.

Jens Pedersen Grove, der til sin Død 1639 boede i den her omtalte Gaard, men iøvrigt senere købte flere andre Ejendomme, bl.a. Stengade Nr. 31 (Muremester Johs

Petersens), blev ved sit Vippelyr en berømt Mand. 1627 fremkom der en Skrivelse fra en Del hollandske Skippere, der andrager om flere Fyr, thi ved dem »bjærges der mange Købmænd, deres Skib og Gods« og »mange Menneskers Liv«. Og »lørend saadanne Fyringer ved Jens Persen, des Fyrforvalter, blev stiftet, da blev der mangt et bedrøvet Menneske baade Enker og faderløse Børn, hvilket Gud sig over naadeligen vil forbarne«.

Vi forlader imidlertid Fyrforvalteren, til hvem vi i anden Forbindelse maa vende tilbage, for at følge hans Gaards mærkelige Skæbne. Ved hans Død gik den over til kgl. Majestæts forrige Commissarieskriver i Skaane, Bendix Mortensen, der giftede sig med Fyrforvalterens Enke. Hun døde 1650 og den gaar over til hendes Datter af første Ægteskab Anna Jensdatter Grove. Maaske er Forholdet det, at hun i Virkeligheden er Ejer og Jonas Heinemark Formynder. I hvert Fald staar hendes Mødrene Arv utvivlsomt i Gaarden.

1674 ejes denne af en Mand ved Navn Johan Kierurt, en Person, om hvem man ikke ved meget andet end, at han var af fornem Familie og »Frimand«. d.v.s. fritaget for Skat til Ærgrelse for Byens andre Borgere. Han var maaske en Brodersøn af Borgmester Hans Kierurt i Helsingør, thi den Johan Frederiksen Kierurt, der er i Huset hos Hans Kierurts Enke, er vistnok ham. Hans Hustru var Datter af Borgmester i Helsingør Claus Busch, som var født i Husum. Da hans Søstersøn, Generalfeltmarskal Poul Würtz døde, tilfaldt der hans Kusine, Johan Kierurts Hustru, som var eneste Arving, en mægtig Arv. Sagen ordnedes imidlertid saaledes, at Kongen tog Arven og i Stedet for gav Johan Kierurt og Hustru, hvis eneste Søn var død, saa de

stod uden Arvinger, en aarlig Pension paa 600 Rdl. af Øresunds Toldkammer. Skrivelsen herom ekspederer Christian V under den skaanske Krig fra Lejren ved Landskrona.

Da Johan Kierurt, som var den længstlevende af Ægtefællerne, døde 1695, kom Gaarden i Kongens Eje. Og formodentlig har den ligget ret ubenyttet hen. Dette faldt Kommandanten paa Kronborg Oberst, senere General, von der Pfortens Hustru, Sophia Wissing, i Øjnene. Hun kunde godt bruge saadan en Gaard og sendte et ydmygt Andragende til hans Majestæt, om han vilde benaade hende med denne Gaard. Den var kun et gammelt Bindingsværkshus og »skal ikke møget over 300 Rigsdaler være værd, men for min ringe Person skulde den være en stor Hjælp og Naade, om Gud skulde hjemsege mig saa haardt og min Mand fra mig kalde, hvor jeg da med mine mange umyndige børn kunde have nogen Retræte og Skjul i dette Hus«. Hendes Mand har af sin høje Respekt for Kongens interesser ikke kunnet oplægge sig noget, »og jeg derfor ved hans dødelige Afgang med de mange smaa Børn skulde være elendigere end nogen Menneske sig skulde indbilde«. 1697 fik hun Skøde paa Gaarden, men Manden kan ikke have været Døden nær, thi han levede til 1710. Endnu 1716 tilhører den hans Arvinger, og den Krigsraad Lorenz Juhl, der staar for den, er mulig kun Formynder eller Bestyrer for Enken, men 1725 tilhører den Handelsmand Otto Jørgensen Stauning.

1728 gaar den over til Tobaksspinder Christen Jensen Rosenkilde, 1742 til Toldkammererer Johan Wolfgang Eberhard, 1745 til Købmand Johan Adam Späth, 1779 til Købmændene Christian Gottfried Ochsen & Michael Karck.

Derefter sker der en stor Forandring i den gamle Gaards Vilkaar, idet den 1781 købes af den samme Aar udnævnte Direktør for Øresundstoldkammeret, Overhofmarskal, Geheimeraad C.F. Numsen, som her indrettede Øresunds Toldkammers Friskole, hvor 30 fattige Børn, 10 Piger og 20 Drengene, fik frit Ophold og Undervisning. Børnene fik ensartede Klæder af blaa Farve. Hvert Barn fik sin egen Seng med Hømadras, de Hovedpude, et uldent Dække og et Par Lagen. Pigerne og Drengenes Stuer »saa langt fra hverandre som muligt«.

Skolen ophævedes 1798 og Gaarden solgtes til Købmand A. Wulff, der lejer den ud til Helsingørs mest foretagsomme Købmand John Diston, om hvem vi senere maa fortælle. Her skal blot tilføjes Ejer-rækken op til vore Dage: 1802 Købmand Johan Kornerup, 1847 Sønneren Johan Peter Kornerup, 1847 Smedemester Gustav Adolf Schmidt. Med de følgende Ejere, Købmændene Ravn og senere Harald Hansen, er vi naaet til vore Dages kendte Forhold.

Lidt mere fra Fyrforvalterens Gaard.

John Diston

I Aaret 1799 finder man under 15de Februar følgende Avertissement fra Købmand John Diston, der havde Forretning i den gamle Gaard ved Hovedvagsstræde:

»John Diston tager herved den Frihed at bekendtgjøre, at han er henflyttet i den forhenværende Frieskole paa Steengade, hvor han har aabnet sin Boutik og sælger alle Sorter Steentøj fra et complet Stel til een enkelt Kop, ostindisk Porcelain, alle Sorter Flasker, Glas, Tobaker, Thee, m.m. Skaaren Bøgebrænde 16 Mk een Favn, 8 Mk en halv og 4 Mk en quart Favn. Fattige Folk og Børn kan erholde Arbejde med

at plukke Værk, og derfor blive betalt 20 Sk. Lpd. En troe og skikkelig Pige, som kan regne og skrive og passe Boutiken, kan hos ham faa Condition«.

Allerede her faar man Indtryk af en Mand, der formaar at ekspedere mere end een Ting ad Gangen. Medens denne Bekendtgørelse nærmest synes at være bestemt for Byens Børn, ser man af et andet Avertissement fra samme Aar, at han ogsaa søger Handel med de søfarende, med hvem han i et noget knudret Sprog forklarer, at naar de i Stedet for at anvende hele Ærter bruger hans Ærtemel, saa sparer man paa beholdningen af fersk Vand og paa Brændselet, da Ærtemelet lettere udblødes og hurtigere koges. Det lyder saaledes:

»John Diston i Helsingør, vel bekjendt med Værdien af Brænde og ferskt Vand paa lange Sørejser, sælger Ærte-Meel af den bedste Bonitet for 6 Sk.pd., enten i Fustagier eller i enkelte Pd., da derved spares megen Ildebrændsel og ferskt Vand. Sammesteds kan og faas bedste

Købmand Harald Hansens Forretning i Stengade 42, fotograferet 1898.

Londoner-Porter a 16 Sk. Flasken«. Muligvis er det hans Tanke, at ogsaa Porterer vil spare paa det ferske Vand.

Det var ved den Tid ikke almindeligt, at en Købmand avterede sine Varer. Diston er i saa Henseende en Foregangsmand, men hans Fader var dog endnu mere enestaaende i Retning af Foretagsomhed. Faderen, der ligesom Sønnen hed John Diston, fik 15de Januar 1775 Borgerskab paa at holde Skipperhus og handle med ostindiske og kinesiske Varer. Han var en Tid i Kompagni med Købmand Meulengracht og fik i August 1787 selv Borgerskab som Købmand og blev optaget i Købmandslavet.

Saalangt var han imidlertid ikke naaet uden Vanskeligheder. Man har fra et tidligere Tidspunkt en Erklæring fra Købmandslavet i Anledning af, at John Diston

Senior søger Privilegium paa at drive et Silderøgeri her »efter den engelske Maa-
de« samt et Forskud hertil. Det hedder her
i: »Saa meget tør vi med Vished sige, at
dette Project ikke vil have mere Bestand-
ighed end alle hans øvrige Anslag og
Foretagender, thi en Mand., der en 5 Aars
Tid har ageret Styrmand, Skipper, Værts-
husmand, Mægler, Fuldmægtig, Kjøb-
mand, har Privilegium som Grosserer og
vil endnu anlægge et Silderøgeri er jo at
anse som en Vejrhane eller Mobile perpe-
tuum«. »Det er risikeerligt at give ham
1000 Rdlr. i Hænder, da han ikke har af-
gjort sine Affærer efter tvende Bankerøtter
i England«. Efter den Erklæring kan det jo
ikke undre, at Amtmanden meddelte Ma-
gistraten, at man ikke deri kan indlade sig.

Dette passerede omkring ved 1780. Dis-

*Distons gård, Stengade 42 fotograferet
fra gårdsiden omkring århundredeskiftet.*

tøns Energi maa imidlertid have bragt ham
over alle Vanskelighederne. Maaske er
Begyndelsen til hans Fremgang, den som
her skal berettes:

Kronprins Frederik interesserede sig den-
gang meget for engelske Haveanlæg, der
skulde være mere naturlige og samtidig
nyttigere end de ældre franske med klip-
pede Træer og Buske og stive symetriske
Former. Bl.a. havde han, vistnok ved Paa-
virkning af den Gartner Schmidt, der an-
lagde Frederiksberg Have, faaet den Idé,
at der her ved Helsingør burde anlægges
en stor Køkkenhave, der kunde præstere
de fornødne Grøntsager til de passerende
Skibes store Forbrug. Pladsen var udset.

Den skulde ligge ved Rosenkilden (nu tilhøjre for Begyndelsen af Rosenkildevejen). Man havde forsøgt Akkord om Driften af den med forskellige, først med en Wissing og siden med en Kümpher. Men uden Resultat.

Saa tilbød John Diston i Efteraaret 1783 sin Hjælp. Og det lykkedes ham virkelig at faa anlagt en Have paa 6-7 Tønder Land paa nævnte Sted. Diston ønsker at drive Haven for egen Regning imod at faa de Tilskud, man havde beregnet til den, og de Træer, der skulde leveres gratis fra Statskovene.

Foretaget blev ikke varigt, men en Tid maa det have bragt Diston i Skub. 1785 ejer han Den Kongelige Skydebane (nu Teknisk Skole). 1787 faa han som nævnt Borgerskab, 1790 lejer han af Byens Overdrev det nuværende Højstrups Jord paa 40 Aar for at dyrke tyrkisk Hvede.

Ligeledes ønsker han sammesteds at lave Kaninstutteri.

Omtrent samtidig fik han Akkord med Byen om at faa "den paa Torvet faldende Gødsel mod denne i rette Tid at bortskaffe". Denne Aftale hævdedes dog 1798, da han ikke fjernede Gødningen i rette Tid.

Vi har ikke undersøgt Sagen saa nøje, at vi kan oplyse, hvorledes det endte med de opfindsomme Diston'er. Det er dog næppe gaaet helt godt. Thi da Krigen med England udbrød 1807, og alle Englændere af den Grund maatte melde sig hos en Kommission, der skulde holde Kontrol med deres Færd, fandtes der ingen Diston mellem de anmeldte.

De her anførte Træk viser Forretningsmandens utrættelige Opfindsomhed. For hvert Projekt, der mislykkes, har han straks flere andre parat. I saa Henseende staar Diston'erne uovertrulne.

Et maleri fra Sct. Olai Kirke

af Torben Bill-Jessen

Fornylig var det maleri, som vises på side 9 til salg i en af Helsingørs antikvitetsforretninger, hvor det blev erhvervet af en privat samler. Maleriet viser Sct. Olai Kirkes søndre sideskib set oppe fra koret og ned mod den gamle døbefont. Vi kan her se de gamle stolestader, der blev skiftet ud i 1938 med dem vi kender i dag. Staderne var nummererede, og når man ønskede at erhverve en siddeplads til sig og sin familie, kunne man på det opslag, som kirkeværgen havde ladet opslå på prædikestolen, se hvilke ledige numre, der var tilbage. Efter at man havde betalt den takst,

som den pågældende stol var vurderet til (i 1915 kostede de gode stolestader i midtskibet 2 kr. 66 øre årlig), fik man udleveret en nøgle dertil, så man altid var sikret sin siddeplads. Nederst i billedet ses de år 1899 nyrestaurerede døbefontsommeligheder. Her hænger gardinerne trukket til side i vinduet; dem fik Magasin du Nord 73 kr og 70 øre for at levere, og W. Coulthard 35 kr for at sy og hænge dem op. På gulvet ses et par af de spytebakker, som kirken var så velforsynet med tidligere. Ifølge inventarprotokollen var der omkring århundredeskiftet ikke mindre end 42 spyte-

1906 og Frederik VIII i 1912), blev der erklæret landesorg, og kirkerne blev iklædt sort klæde. Her i Sct. Olai havde vi 180 alen sort klæde (ca. 110 m), som den gamle kirkebetjent Sophus Hansen for 8 kr. hvert år skulle lufte, så det ikke gik hen og mugnede. Klædet blev hængt på prædikestol, altertavle og korgitter for at vise sorg ved at skjule alt det dejlige guld og messing. Kirkens regnskabsprotokol beretter ved kongens død i 1906, at tapetsermester Clausen fik »for

tebakker, som stod de strategisk rigtige steder. Om man så kunne ramme dem med skråtobaksovsen står ikke nævnt. De sidste spyttebakker blev fjernet i 1918. Kirkens kirkeskib (skænket af Brændevinsbrænder Erland Andersen i 1760) var dengang rødt og sort. Det blev i 1905 flyttet fra våbenhuset til denne plads i søndre sideskib.

Billedet må være malet enten 1906 eller 1912, da der foran de blanke messingbaltuste i kordøren er hængt sort klæde. Når Danmarks konge døde (Christian IX i

at dekorere Kirken« 73 kr. og 71 øre og samtidig blev udbetalt den store sum af 204 kr. for at lade ringe med kirkens klokker.

Malerens navn er Hans Christian Sophus Gether Caspersen (1866-1939). Han udstillede flere gange på Charlottenborg; han var lærer på Teknisk Skole og fra 1919 Ordenskapitlets våbenmaler, og netop her i denne kirke blev han den 26. juli 1921 viet til sin kæreste Målfridur Sveinbjörg Duus. Han døde i Aalsgaarde, hvor han også ligger begravet.

Om et par krigeriske vejnavne og d' herrer Smith og Munck.

af Eva Deichmann

Der må bestemt være andre i Helsingør end undertegnede, som har undret sig over vejnavnene Bülow'svej og Ryesvej. Nå, tænker man og cykler videre ud ad Stubbedamsvej, det er nok nogle kendte Helsingørnere. Det er bare fordi man er tilflytter, at man ikke kender dem.

Og så viser det sig efter nærmere undersøgelser, at vejene er opkaldt efter en general og en officer fra Treårskrigen 1848-1850.

Bülow'svej er opkaldt efter den danske general Frederik Bülow (1791-1858). Han udmærkede sig i slagene ved Bov, Slesvig og Dybbøl i 1848 og tilrettelagde udfaldet fra Fredericia i 1849.

Ryesvej er opkaldt efter den danske officer Olaf Rye (1791-1849). Han udmærkede sig ligeledes i Treårskrigen ved Bov og Slesvig og udnævntes i 1848 til oberst og chef for 3. Brigade, som han førte ved bl.a. Dybbøl. Som generalmajor ledede han i 1848 sit korps' tilbagetog op gennem Jylland. Han faldt i Fredericia.

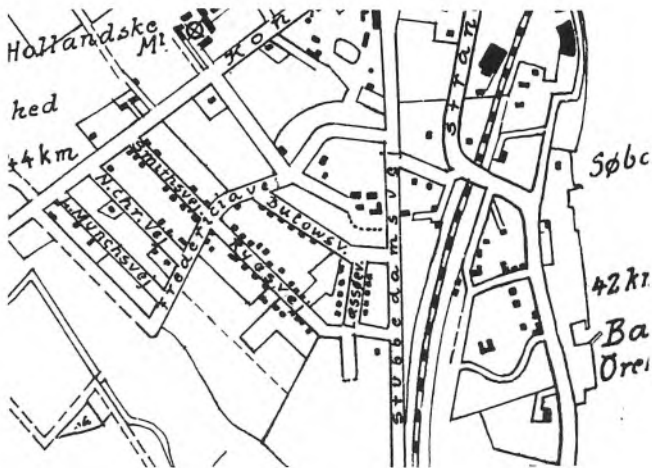
Da Helsingør Byråd vedtog vejnavnene på byrådsmødet den 27. april 1905, drejede det sig for Ryesvejs vedkommende kun om stykket mellem Fredericiavej og Stubbedamsvej, idet Ryesvej mellem Kongevejen og Fredericiavej på daværende tidspunkt hed Smithsvej.

Det var en ingeniør Johannes Smith, som i 1901 tilstillede Kommunen et brev, hvori han foreslog, at »den af ham over Matr. No. 22 I af Markjorderne anlagte Vej« fik navnet »Henrik Smiths Vej«. Smith havde

netop ladet ejendommen udstykke i parceller med nævnte vej som adgangsvej. Udvalget for Brolægning- og Vejvæsenet var imidlertid ikke meget for at godkende Smiths forslag, og foreslog ham i stedet at opkalde vejen efter den på nabojorderne beliggende ejendom »Hannedal«. Denne var ejet af particulier A. Munck, der ligeledes var ved at udstykke jorderne i byggemodne parceller. Smith fik alligevel sin vilje og sit vejnavn, og Munck fik sidenhen gennemført de føromtalte vejnavne Bülow'svej og Ryesvej, da disse gik over Hannedals jorder. Det var A. Munck og hans sagfører B. Hansen, der havde fået den idé, at treårskrigen helte skulle mindes på Hannedals jorder. Munck fik dog også ligesom Smith sat sin families minde, idet den senere Willemoesvej i 1906 fik navnet L. Muncks Vej. Navnet Hannedal blev til gengæld bevaret som navn til områdets grundejerforening. Endnu en privatperson fik i 1906 sit navn hædret, nemlig ved vejen mellem Smithsvej og Munchsvej, som kom til at hedde N. Christensens Vej.

L. Muncks Vej, N. Christensens Vej og Smithsvej fik sidenhen navne, der passede i den krigeriske sammenhæng, nemlig henholdsvis Willemoesvej, Niels Juels Vej og Schleppegrellsvej.

Medens Peter Willemoes og Niels Juel var søhelte, var Frederik Adolf Schleppegrell (1792-1850) endnu en af heltene fra treårskrigen. Han var født i Norge, hvor han som løjtnant deltog i Norges kamp mod

Udsnit af turistkort fra 1923 visende det omtalte område mellem Stubbedamsvej og Kongevejen, som var Hannedals gamle jorder.

Sverige i 1814. Efter Norges forening med Sverige, gik han i dansk tjeneste og deltog som generalmajor i kampene ved Nybøl og Dybbøl 1848 og ved Fredericia i 1849. Han faldt ved Isted.

Schleppegrellsvej-navnet holdt nu bare 10 år. Den 4. februar 1935 vedtog byrådet nemlig på foranledning af grundejerforeningen, at vejen for fremtiden skulle hedde Ryesvej, ligesom dens forlængelse mod Stubbedamsvej.

Her næsten 60 år efter, kan man ikke lade være med at gætte på, at Schleppegrellsvej trods alt har været for besværlig en adresse at bo på.

To andre veje i området minder også om Treårskrigen, nemlig Læssøvej og de

Mezas Vej. Læssøvej har intet med øen Læsø at gøre, selv om den ligger nær vejene med de jyske bynavne. Byrådet besluttede i 1906 efter A. Muncks forslag, at »Vejen fra Bülow'svej parallel med den gamle Banelinie (Stubbedamsvej)« bemærntes Læssøvej efter den danske officer Frederik Læssøe (1811-1859). Han hav-

de en væsentlig andel i sejrene ved Bov og Slesvig den 9. og 23. april 1848, men tjernedes efter nederlaget ved Eckernfôrde 1849. Han faldt i slaget ved Isted den 25. juli 1850.

Navnet De Mezas Vej blev besluttet i byrådet den 4. maj 1911. Vejen er opkaldt efter den danske søofficer Christian Julius de Meza (1792-1865). Han deltog ligeledes i kampene ved Bov, Slesvig og Dybbøl. Nyttår 1864 blev han udnævnt til overgeneral. De Meza besluttede efter et krigsråd at rømme stillingen ved Dannevirke den 5. februar 1864. Foranlediget af folkeafstemningen afskedigede ministeriet ham 28. februar samme år.

I referatet fra byrådsmødet i Helsingør Dagblad den 5. maj 1911, kan man se, at argumentet for en de Mezas Vej var, at da officererne Rye og Bülow's navne allerede var anvendte til vejnavne i kvarteret, så måtte de Meza også med; så meget mere, som han var født i Helsingør.

Artikler og andet materiale til Forening & Museum modtages meget gerne og bedes venligst tilsendt Helsingør Museumsforening, Hestemøllestræde 1, 3000 Helsingør. Artiklerne må meget gerne (og helst) ledsages af relevant billedmateriale eller henvisninger til billeder i museets arkiv.

Generalforsamling

Helsingør Museumsforening afholder
Generalforsamling Onsdag den 23de Marts kl. 19.30
paa Marienlyst Slot.

*****

Efter Generalforsamlingen vil
Museumsinspektør Lars Bjørn Madsen fortælle om
Strandgade 91, den gamle Skibsklarerergaard,
hvis Stueetage med den utrolig
velbevarede Butik fra 1820'erne for Tiden
er under Restaurering af Konservatorer
fra Nationalmuseets Bevaringssektion i Brede.

Forsidebilledet:

Forsiden viser et fotografi af skibsklarererkontoret i Strandgade 91, som det så ud omkring århundredeskiftet, da ejendommen var i familien Kierboes eje. Da huset i 1929 skiftede ejer, blev lokalet ryddet, og inventaret -bortset fra det stadig eksisterende store glasskab i lokalets venstre hjørne (udenfor billedet)- forsvandt sporløst. Museet har søgt at efterspore det med henblik på den kommende restaurering og retablering af lokalerne, men det har hidtil været forgæves. Chansen for at finde det er måske heller ikke stor, da der jo ikke er tale om det allerfineste møblement. Den store skrivepult af malet fyrretræ har været fast inventar i lokalet siden midten af forrige århundrede. Den tilhørende, ikke alt for magelige, skammel har været datidens kontorstol. Man skulle jo nødig falde i søvn under arbejdet. Sådanne stole blev sidenhen almindelige på Helsingør Skibsværfts snedkeri, hvor de sammen med

høvlebænkene dannede såvel skibssnedkerens arbejdsplads, som hans »kontor og spisestue«. Væggen i baggrunden er prydet med et indrammet landkort, et gruppebillede og et maleri, som kunne forestille et parti fra en af områdets mange søer. Derunder hænger forskellige ting som en »Bugsértabel« fra Bugsér-aktieselskabet »Bien« og diverse mapper. På skrivepulten findes allehånde skriveredskaber og et par ubestemmelige protokoller. På konsolbordet, hvorover der oprindelig har hængt et pillespejl, står en af de tidlige telefonmodeller, måske helt tilbage fra, da Helsingør fik sin telefoncentral i 1883.

Hvis nogen af vore ærede læsere har den mindste anelse om, hvor tingene på billedet befinder sig, eller eventuelt måtte være i besiddelse af lignende genstande, så må de meget gerne henvende sig til Kenno Pedersen eller Lars Bjørn Madsen på Helsingør Bymuseum (49 21 00 98). *LBM*